

ДІЛО

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шваб. 24.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописи
редакції не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—
у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—
в Німеччині:
піврічно . . . . . 20— М.
цілорічно . . . . . 40—
За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпальтова 40, в надісланій об., в оповістях 90 с., в редакційній часті 1 К. Повідомлень про війну і заручини 150. Некрологів стрічка 1 К. Сталий оголошення за окремою умовою.
Обсяг примірник коштує у Львові 12 с. на провінції 14 с.

Видок: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ПОХІД МАКЕНЗЕНА.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 12. серпня.

На північ від Фокшан Росіяни і Румуни робили завязті масові наступи, котрі місцями були впорядковані в 20 рядах один по одному. Німецькі дивізії в побідній обороні відперли ворога. Бой у провалі Ойтош розвивають ся успішно. Союзні сили, забіраючи оборонцям рів за ровом, добились на гори на південь і захід від Окни.

Далі на північ положене без звини. Над Сочєю артилерійська боротьба знов віджила.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 12 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наслідника престолоа Рупрехта: Англіійські наступи вчора рано виконало кілька дивізій. На ширині більше чим 8 км. між Франкенберг і Гольдбене пірнувши неприятели вперед. Мимо великих сил не мав успіха. Ввараді зразу удало ся противникови масовим наступом вперти ся в кількох місцях в нашу босву лінію, однак відкинуто його меткий наступ стогого на поготівлю в Яска. Коло Вестген виконано неприятели аж по дошнім завязтій змагаю. Вечером огнева боротьба на побережжю від Меракен до Варнетон зросла знов до великої нагальности, а також нині рано була на багатьох точках незвичайно сильна. Нічні висхідні наступи Англіійців коло Нісбург не удали ся, як також частинні сильні наступи рано в ранці по обох боках вел. шляху з Везеугхе до Лапгенек. На північ від St. Quentin виконали кілька разів наступ на здобуті нами коло Fayet рови, які в виїмком малих частин ми задержали.

Група військ німецького наступника престолоа: В лорак Рап зведено тільки місцеві боротьби піхоти коло фарми Роуге, які не змінили положеня. Коло Сепу пробував неприятели без сильнішого артилерійського огневого приготування вдерти ся в нашу становища. Скорий протинаступ залози ровів відкинув його. На Гохберг в зах. Шампанні часті чесько-насавського полку видерла Французам важні части рова і вдержали їх мимо сильних проб неприятели віденскати їх. Тут вваго більшу скількість бранців. Також на південь від Согау, на північ від Реймс і на зах. берей Мози натиск наших степ увінчав ся успіхом. Вістрілено: 19 літаків та два бальйони на припони. Більшу часті тих літаків вістрілено в воздушних боротьбах, яких особливо у Фландрі зведено дуже багато.

Заступник офіцера вінефельдвель Міллер відіс в воздушній боротьбі 20, і 21. побіду.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт ки. Леопольда баварського. Не зайшло нічого нового.

Фронт арх. Йосифа: В граничних горах Молдавіи австро уг. і німецькі війська відкинули в долинах Слонє й Ойтош, ставляючого сильний опір, неприятели в східнім напрямі. Рівнож на Монте Клея й Магура Касінулуй прогнали Румуни з дотичних горбів.

Фронт Макензена. Росіяни й Румуни, висилаючи до боротьби багато військ, які до 7 разів робили наступи на наши здобуті становища Шушіт, пробували розупчливанми наступами відискати втрачену область. Кождий наступ вловив ся на фронті наших хоробрих військ. День коштував неприятели дуже тяжкі кроваві жертви, але користі ніякої не приніс. Фронт македонський. Не було важніших подій.

Львів, 11. серпня 1917

Всі відомости, які приходять із незанятої часті Румунії, стверджують, що країна ся наслідком воєнних і політичних подій опинила ся в несказано сумних відносинах. Масова пошесть і масовий голод забірають кожного дня свою пайку жертв. Аби ратувати те, що ще можна б виратувати вже не тільки в політичних дїбр, а просто з людського „матеріалу“, звернули ся румунські патріоти з прошенем помочи до західних союзників. Та тут виявило ся, як тяжко добути навіть чисто гуманітарну поміч народоми і країні, котрі заздалегідь не подбали за те, щоби відповідними шляхами придбати собі інтерес і прихильність широкої європейської публіки. Оповідє в однім з недавних чисел „N. Zürcher Ztg“ румунський співробітник сеї часописи, що високому румунському урядникови, котрий приїхав до Парижа просити помочи для нещасної країни, президент французької посольської палати Дешанель відповів ось що: „Мусите подбати, щоби заграниця більше чула про Вас і про Ваші потреби, бо без того не мож на би Вас легко переочити“.

Словами сими досвідний французький політик, котрий розуміє дещо з механіки політичних впливів, влучив у саму суть питання — не тільки у відношеню до Румунії, а рівно й у відношеню до кожного иншого народа, доля котрого в значній часті залежна від той міри звини і саочуваня, яку воєні ані собі витворити в публіцій „опінії“ Європи. Зокрема треба в повнім розмірі усвідомити собі, що прийде пора — взна вже може недалека, а може вона вже нині прийшла? — коли ліпший або гірший уклад будучности нашої вітчизни залежатиме від того степеня усвідомленя про наш нарід, нашу землю і нашу політичну можливість в круві європейської світової політики, який українська справа вліє осягнути серед суспільностей Європи й Америки, серед горожан обох воюючих сторін, як і серед горожан країв нейтральних. Вложені в пропаганду своєї справи капітал праці і розуму з лихварськими процентами вернеть ся нам у своїм часі. Нерозумінє справи, незручність у веденю її таї недбальство тяжко відібують ся на нас самих і на дальших поколіннях нашого народа.

Не можна сказати, що вже й тепер українською справою не „цікавлять ся“ народи Європи. Навпаки! Цікавлять ся навіть дуже З приватного листа, який одержали ми зі Швайцарії, дізнаємось, що французька преса повна статей і уваг про Україну. І то в особах своїх найвизначніших денників. Дізнаємось теж, що англійська преса дуже ворожо говорить про українську справу, добачуючи в ній — на наш погляд несправедливо — чинник абсолютно ворожий британським політичним замислам. На всякий спосіб цікавість до справи існує, тільки не має з нашої сторони потрібної кермуючої руки, щоби ту цікавість відповідно нашим потребам використати і щоби витворити для нашої справи засіб освідомлености і симпатії, якими ми могли би в потребі покористати ся.

Річ не легка, і не тільки в матеріяльних засобах лежить трудність, а може ще більше в моральних і розумових. В сій області наша не виймовість Європи, її мов і духа її суспільний становлять для нас перешкоду важку.

Наша часопись нині не вперше звертає ся до покинутих наших кругів, відповідальних за нашу політику, щоби сповнили свій національний обовязок також у сій області. Високим претенсіям до абсолютного й невідлягаючого критичні „репрезентованя“ української національної політики, які так буйно розвивили ся в наших політичних сферах, не відповідає, на жаль, їх політична активність ні своєю інтензивністю в глибину, ні своєю далекоглядністю в ширину. Також і в справі освідомлюваня заграниці про українство був наш голос голосом воюючого в пустині. Єдиним відгомном на нього було за-

снованє — на папері (в буквальнім значіню) — пресової комісії* У. П. Р. та традиційні грубі лайки на наш денник і — очевидно — на особи наших співробітників.

Коби то цілій нашій суспільности не прийшло ся колись болочно відчувати сі сумні завдання важних житєвих задач!

Нове зарядженє що-до відпустки.

ВІДЕНЬ (Ткб) Як звісно відручне письмо Цісаря з 21. мая 1917 зарядило, щоби особи уроджені в роках 1865 і 1866, забрані до служби в загальним ополченю, о скільки самі не просять, щоби їх оставити в чинній службі, були відіслані на відпустку з виїмком гажистів в стані спочинку або поза службовім відношеню і т. д. Відручне письмо з 7. серпня 1917 доповнило повисший приказ тим, що також члени всіх обовязаних до служби загального ополченя корпорацій, отже головно стрільці (Standschützen) та ті, що належать до добровільних формаций, втворених на час війни, а дальше ті, що добровільно на час війни подуми постанови (§ 19, число 6) військового закону вступили до спільного війська, зглядно воєної марширки або красвої оборони, уроджені о рр. 1865 і 1866 або попередних роках, о скільки самі не просять о дальше подлишенє їх в чинній військовій службі, були негайно, однак найпізнійше до дня 15. вересня, відіслані на відпустку.

Поанкаре хоче уступити.

БЕРН (Ткб) „Berne Tagblatt“ довідують ся з Парижа, що президент Поанкаре повідомив президента міністрів Рібота, що наміряє уступити. Президент міністрів Рібот, спитавши міністерських товаришів про ту справу, просив Поанкаре, щоби її відложив до хвилі, коли збереть ся палата.

Димісія Гендерсона.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) Урядово потверджують уступленя Гендерсона.

СКЛАДАЙТЕ

НА ФОНД ім. МИТРА А. ШЕПТИЦЬКОГО
ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СИРИТІ

Послїдні вїсти про воєнне во- ложенє.

Відень, 11. серпня 1917.

З воєної пресової кватири доносять: Між Серетом і Карпями даремно силкував ся неприятели відискати утрачену область завязтими по 7 разів повторюваними наступами. В долині Ойтош дійшли союзники до Граценті, а на півночі до місцевости Сланіц. Румуни ставлять дуже завязтий опір і уступають тільки крок за кроком. Коло Арбора відперто наступ двох російських курнів, мимо сильного артилерійського приготуваня. Коло св. Онуфрія артилерія вістрілила рос. бальйон.

Всі шкільні книжки до народних і середних шкіл

— має на —
— складі —

Книгарня

— Наук. Тов. ім. Шевченка —
у Львові, Ринок ч. 10.

№ 2-1

Буковинське населення дуже лояльно підпирає війська й жандармерію, заохочує їх в поживу та дуже інтересується подіями, що відносять ся до вступлення на престол цесаря і короля Карла, бо під рос. пануванням не допускали про те майже ніяких вістей.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить дня 11. серпня вечером: Крім боїв, які вели ся рано у Фляндрії не стало ся на заході нічого важного. На сході постули над долиною Тротушу і на північ від Фокшані.

БЕРЛІН (Вольф). 10. серпня не було на східнім фронті від Балтійського моря по Сучаву важніших подій. В долині Сольки й Молдави пороблено постули. Неприятелю видерто кілька становищ по обох боках долини Тротуш, Сильні протинаступили коло Касінулуй та Розгулуй відперто кроваво. В відтинку Шушіти побільшили Росіяни й Румуни свої кроваві втрати попередних днів.

Добича Німеччини.

БЕРЛІН. (Б. Вольфа.) До дня 26. липня 1917 відставлено до Німеччини, як воєнну добичу: 12.156 гармат, 4.931.056 набоїв, 10.640 муніципальних і інших возів, 3.216 метавок, 1.655.808 крісів, 155.829 пістолів і револьверів, 8.352 скорострільні, 186 бальонів на пристані, 3 воздушні бальони до кермованя. Крім того ужито аараз проти неприятеля близше необчислену скількість здобутих гармат і скоростріль.

Відроджене Росії.

БЕРЛІН. (Ткб.) Петроградський кореспондент „Morning Post“, якого звіти про положення в Росії були в останніх часах крайню песимістичні, надіслав 2. серпня звіт повний надії, що Росія по тяжкій кризі знов даєтись ся. Ту зміну приписує він твердій руці Корнілова. Він прогнав з фронту політичних бесідників, які підкопували моральність жовнів та брутальністю завів дисципліну. Корнілов привернув назад кару смерті. Командант корпусу гвардії Мавзський засуджений воєнним судом на кару смерті за непослух приказови Корнілова.

Кореспондент вшуге, що Росія буде мати небагато знов воюючу армію та спосібну до боротьби фльоту. На великим конгресі в Москві соціалістичні живла не будуть домінувати. В на родах возьмуть участь усі члени думи а також послы попередних дум. Кадети, здається, готові до співпраці з правительством. Є надія, що прийшов час для людий діла.

Подавайте стару адресу!

Майже щоденно містимо отсю просьбу у „Діло“, а проте чак хто з Ви. Передплатників змінює місце побуту, та звичайно не подає попередної адреси. Передовсім Передплатники з полевих почт (Фельдпост-ів) майже ніколи не дають при зміні адреси послідного фельдпосту. А ми при найліпшій волі не можемо доти перевести зміни, доки не маємо докладної попередної адреси. У нас „картотекна“ є уложена після почт, а не назвищ передплатників. Щоб уминити нарікань просимо при зміні на НОВУ, подавати і попередню (стару адресу).

або

звлучити опаску і написати рівночасно нову адресу.

В переписці з нами все прошу подавати ч и с х в, яке є відруковано на опасці.

Адміністрація „ДІЛО“.

„Політична орієнтація Галичан“.

Львів, 11. липня 1917.

На сю тему ведеть ся в „Новій Раді“ дискусія, в котрій забирають голос наші земляки з сього і того боку кордону. Основи і цілі міродатної для австрійських Українців у воєнній добі орієнтації представив у довшій статі п. Микола Стадник. Знов же в числі з 18. м. м. знайшли ми статю, написану Українцем закордонним, б. офіціром російської армії, котрий з німецького полону дістав ся до Києва. В статі сій п. М. Гладкий пише між ин :

„Вже кілька літ перед початком війни страші утиски й переслідування всего українського в царській Росії привели галицьких Українців до яскраво австрійської орієнтації і то не зважаючи на всю ту запеклу боротьбу, яку весь час їм доводилось провадити з ненажерливими апетитами галицьких Поляків.

„На весні 1913 р., себто перед самою війною, у Львові відбув ся великий здиґ українських „Січів“, на якім окола 50 тисяч добре вимуштрованих, свідомих і здорових молодих людий, демонстрували силу й готовість відбити ворога з боку маленької, але кріпкої духом і досвідом Галичини.

„Ученики сего здиґу, Січовики розказували мені, що під ту пору в Австрії вже кружили досить певні сподіваня війни, було відомо, що самодержавна Росія зазіхає на український Пімонт — Галичину, ба навіть покладає надії, що „галицькіє руськіє“ самі кинуть ся в братські обійми „Озвободительниці Славян“.

„І відповідаючи на ті замисли Росії, Галичина демонструвала свою національну організованість.

„Перші звістки про війну з Росією Українці в Галичині зустріли з ентузіазмом. Тільки тепер, коли близько три роки всюсю з центральними державами, ми можемо зрозуміти, як вірили Галичани в перемогу центральних держав над Росією й її союзниками під той час, коли по нашій стороні що не було ні Італії, ні Японії, ні Румунії, ні Португалії, ні Америки.

„Так, Галичани вірили в те, що Росія та „тюрма народів“, буде розбита, а на руїнах її встане вільна, самостійна українська держава. І через те, як тільки оголошено війну, Українці зверх набору почали скликати охочих для організації українського національного війська. І скоро в Коломиї зібрали ся тисячі, які горіли ба жанем „визволяти братів Українців з московських кайдан“.

„Добровольцям було наказано вернути ся до дому, а замість українського війська було дозволено організувати в Галичині один полк „Українських Січових Стрільців“, та на Буковині під орудою посла М. Василька склав ся відділ Гуцулів. Така була, кажучи фактами, політична орієнтація Галичан на початку війни“.

Тут автор оповідає добре нам відому історію Талергофу і її подібні історії.

Таким висновком кінчить ся статя М. Гладкого. Не потребуємо тут окремо зазначувати, що міродатною для галицьких українських політиків була і є орієнтація австрійська, як се дуже горячо і вимовно ствердили в часі останньої парламентарної сесії провідники Української Парламентарної Репрезентації пп. Романчук, Трильовський і Петрушевич, стаючи сям в один ряд з провідником буковинських Українців п. Васильком, котрий своєю заявою (правда, з поважним застереженням) орієнтацію, стверджену провідниками УПР, признав також орієнтацією буковинців.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щадничої 4.000.

З трагедії українських виселенців.

Львів, 11. серпня 1917.

В міру поступу офензивы австро угорських і німецьких війск на Поділю і Покутию австрійські власти почали випускати з таборів виселену людність, переважно Українців. Переважна часть визволених виселенців вертала з Гміну. Проні пише кореспондент „Illustr. Kurier a Codziennogo“, який бачив їх в Кальварії минулого місяця, ось що :

1. Місто Кальварія приняло вже давніше значну громаду виселенців і не має тепер де примістити нових.

2. Проте суди привезено окола 300 осіб, виселених з повітів: зборівського, золочівського, бережанського, брідського, тернопільського і коломийського. Всі вони майже без виїмку у Країні, серед них 124 дітий, кількох старців і калік, н. пр. сліпих на обоє очий.

3. Ті з приїзжих (около 100), які як зеліничники побірають платню, помагають собі як-так, прочі є майже без сотника, причина державного їм не виплачено, а як поживу на 300 людий на 3 тижні визначено їм 300 кг. кукурязяного гриску, 300 кг. хліболої муки і 60 кг. солонини. Мука хлібова має служити до приправлюваня страв і до випіканя хліба рівночасно.

4. З огляду на недостачу приміщеня виселенців приміщено в салі місцевого „Сокола“, будинку вохкім, з грибом, в части без підлоги і без всяких уладжень до спаня. Вся отже та людська громада, серед неї найнещасливіша дрібна дітвора — не бракує і кількатижневих немовлят — містить ся на голій підлозі без содоми.

5. Серед приїзжих, сторнілих від всякої музи, є хорі, горячкуючі діти, із смірними викидами, до того два случаи епідемічних несут: червінки і імовірю черваного тифу.

6. Виселенців а Гміну позбавлено худоби, яка була їх власністю, а за молочні корови виставлено їм квіти по 300 К.

7. Значна часть виселенців, се були адистителі кількаморгових господарств, асі вони виселені примусово із своєї батьківщини. В бараках мушин забрано до війська: остали ся жінки, діти, каліки і старці.

8. Часть виселенців, викинених на вулицю в Кальварії, має належито виставлені документи на подорож н. пр. до Перемишля, Ясрора і Ярославля. Незвідомо, на чий заряджені вони опинили ся в Кальварії, де жадають від вони заплати за цілий білет, не хочачи признавати легітимачії на безплатну їзду. Ні один з виселенців не має на стільки грошевих засобів, щоб міг собі купити зеліничний білет.

9. Всі виселенці просять о змилуване і розміщенє їх в сумежних селах, де хотять наймити ся до якоїсь роботи, щоб не бути нікому ти-

ПОШРІ ВАННІ! Вна вишов українсько-німецький **САМОУЧОН** укладу проф. Онуфрія Солтиса (4 те побільшене виданя). Книгарська ціна у Львові і на провінції **К 2-—**, а поштовою пересилкою на поштові надіслані готівки, за послплатою о 70 с. дорожшє. — Висилаю також Черв. Спілннє з нотами на 4 голоси за **К 1-—**. Перли, шутки та видачки, ціна **К 1-20**. — Замовленя і гроші належить надсилати: **А. Олши, Львів, Княдцька 5.** № 1-28

гарем. Мимо страшної нужди і фінанчої та моральної мукі не натручують ся нікому і з якимсь нечувано страждучим спокоєм зносять свою долю.
Місцевий комітет в Кальварії для виселення з фондів краківського єпископського комітету підмогу в квоті 500 К., а ведена тим комі-

тетом повна кухня почала видавати їм теплу страву. Займив ся теж виселенцями пос. Банас і кс. Стояновський, які поробили заходи о виплату виселенцям причинків і про відосланє їх в роднімї сторони.
Як згадано висше, всіх виселенців виселили примусово державні власти.

Конференція української соціальної демократії
Відень 9. серпня 1917.
Дня 5. і 6 с. м. відбула ся тут конференція української соціальної демократії Австрії. Конференція прийняла звіт відпоручника партії на стокогльмський з'їзд п. Володимира Темницького і одобрила його становище. Відпоручниками на будучу конференцію в Стокогльмі вибрано в.п. Миколу Ганкевича і Володимира Темницького.

Проект автономії і самоуправи України.

На зівді радикально-демократичної партії.

Київ, 14 липня 1917.

На конференції української радикально демократичної партії предложив нач. редактор "Новой Рады" А. Ніковський проект автономії й самоуправи України. Ось його текст:

- 1) Всеросійська Установча Рада рішає й законодавчим актом потверджує загальні основи автономії України.
- 2) Всеросійська Установча Рада приймає складені й статут автономії України.
- 3) Україна існує як неподільна автономна частина держави Російської і в своїх внутрішніх справах сама порядкує спеціальними установами на підставі своїх місцевих законів.
- 4) Для внутрішнього законодавства та урядуваня встановлюють ся:
  - а) Сойм (Українська Народна Рада), у який на три роки вибирають ся певне число послів, віком не молодше 20 років, все одно якої віри, національності, полу, на основі вселюдного, рівного, безпосереднього виборчого права з тайним голосуванєм.
  - б) Рєферендум — всенародне голосуванє в справах, що торкають ся найблизше всіх громадян.
  - в) Законодавча ініціатива — право домагати ся від уряду України завести новий або скасувати або переробити старий закон, вібравши під завязку про те певне число голосів.
  - г) Рада міністрів.

5) До внутрішнього урядуваня України належать: 1) справи чужоземні, 2) справи військового та морського відомства, 3) справи загально державних позичок і грошових повинностей ("обязательств"), 4) справи митні й монетні, 5) справи шляхів, пошти, телеграфів оскільки вони мають вседержавне значінє й б) карне законодавство в справах про зраду державну, порушеня постанов про військову повинність, підроблюванє монет чи цінних паперів і знаків, про порушенє карантинних, митних, поштових, телеграфних статутів, оскільки порушеня ці знов є належать до справ, що торкають ся цілої держави.

6) До компетенції Союму належать: 1) Законодавство на всіх ділах урядуваня, виключивши ті, що утворює пункт третій сього статута, 2) Запровадженє всяких податків і оплат, виключивши митні оплати, 3) розгляд і санкціонуванє бюджету України на кожний рік, а також і звідомленє, як бюджетний роспис виконано й 4) найближчий нагляд за законністю роботи адміністрації України.

7) Всеросійська Федеральна Рада може накладати вето на постанови Українського Союму тільки тоді, коли вони суперечать основним законам, виробленим для всієї держави.

8) Порядок виборів до Союму, час коли йому збиратись, хто має формальне право скликати і закрити сесії Союму має виробити Українська Установча Рада.

9) Сойм засідає в Київї.
10) Статут Союму може міняти сам Сойм трьома четвртинами свого складу.

11) Виконавча власть на Україні належить Радї Міністрів.

Голова Союму доручає одному з членів соймової більшости скласти Раду міністрів і бути в ній провідником.

- Члени Ради.
1. Державного Скарбу.
  2. Шляхів і торговлі та промислу.
  3. Сільського господарства й хліборобства.
  4. Справедливости.
  5. Культурних справ.
  6. Праці.
  7. Охорони й порядку.

Голова Ради міністрів та всі її члени відповідають перед Союмом.

Порядок, межї власти й діяльність Ради міністрів азначає Установча Рада України

11) Справами, що перечислені в § 3 сього статута, звідують люди, яких вибирає або призначає місцева влада.
12) В і постанови Союму доводять ся негайно до відома Федеральної Ради.
Коли протягом двох тижнів Федеральна

Рада не покладе свого вето, постанова має законну силу.

13. Рівний для всіх, прилюдний, виборний суд з широкою компетенцією суда присяжних. Інститут умовного засудженя.
Всі безневинно обвинувачені чи засуджені мають право на відшкодуваня.

Склад і лад судових установ на Україні та органів громадського (міського і земського) самоврядуваня визначає Сойм.

14. В державну казну України збирають ся всі податки, мито, акциз та інші оплати.

Транзитні, митні прибутки передають ся через казну України в казну загальнодержавну.

15. Пропорційально числовому відношенню людности України до людности решти держави, яке визначаєт ся на кожде десятилітє наперед по давим, вселюдного перепису, казна України бере участь у таких державних видачках: 1) на оплачуванє органів центральної власти і 2) на виплату державних боргів і позичок та процентів по їм, виключаючи борги й позички, які не обслуговують інтересів України.

16. Усе рухоме й не рухоме майно, яке те пер належить казни в межах України в тим числі казенні валізниці, капітали й права військового та морського відомства переходять у власність до казни України.

17. Усі суперечки між властями України та Центральними в справах фінансових, адміністративних та законодавчих розвязують ся в комісії, куди трьох членів вибирає найвища вседержавна судова інституція, трьох висша судова українська, а одного, голову, самі шестеро вибранні.

18. Православна церква в межах України автокефальна.

Всі церкви й обряди на Україні удержують ся власним коштом.

19. Усе діловодство законодавчих, судових та адміністративних установ і казенних шкіл України так само й наука по них школах відбувають ся українською мовою. Зносини всіх місцевих установ України з центральними властями й установами, відбувають ся українською й російською мовою.

20. Права, мова і розвиток національної культури не української людности гарантовано:

- 1) пропорційальним заступництвом у Соїмі,
- 2) повною волею вживати своєї мови у всіх приватних товариствах і школах,
- 3) повною волею засновувати товариства культурні й об'єднувати ся в національно-культурні спілки.
- 4) правом неукраїнської людности по тих районах, де вона числить не менше, як на одну п'яту частину всієї людности, обертати ся до урядових осіб й властей та відбирати від них відповідь на своїй рідній мові,
- 5) заснованям казенних шкіл, низших і середних, з наукою на рідній мові для неукраїнської людности в такому числі, на яке вистарчить коштів, що відходять на сю потребу, пропорційально до числового відношеня людности, а загальних коштів України, призначених на удержуванє низших та середних шкіл,
- 6) тратами засобів на інші, крім шкільних, національно культурні завданя неукраїнської людности, знов у тійже таки самій пропорції з коштів, призначених на культурні завданя України взагалї.

Члени конференції поробили свої улагы до сього проєкту з тим, щобм їх прийняла на увагу комісія, що буде остаточно розробляти програму.

НОВИНКИ.

Львів, 11 серпня 1917.

— Горний проти анексії Галичини В органі Геркого "Новая Жизнь" поміщена статя, присвячена побідному походу російських війск в Галичинї. В статї тїй пише ся між иншим: "Не повинно бути місця для сумніву, чи окупація не є прелюдією до анексії "відічно російських" Галича, Львова і т. д. Російська демократія повинна домагати ся що до того виразик зобов'язань зі сторони правительства. Се тим важнійше, що успішна офензива у Східній Галичинї оживить надію буржуазних націоналістів польських і українських, які готові доложити всяких старань, щобм приневолити народи Росії до проливу крові за ледженє народів українського і польського. Не без причини проблема формованя полків українських і польських ставула так остро. Є реальна небезпека, що міністерство війни уляже покусї і буде поспирати творенє тих або інших полків, як сили особливо раді бити ся в Галичинї. Тим самим будуть зроблені політичні зобов'язаня супроти тих, що творять ті армії для цілий націоналістично анекційних. Уважаємо необхідним, щобм військам вступаючим до неприятельських областей товариши делегати соціалістичного пролетаріату українського, польського і жидівського".

— Як "позвільчить ся" Волинь. Кореспондент "Огоу и Народу", один з священиків-Поляків на Волині, пише про теперішні національні відносини на Волині, що вони укладають ся що раз більше на користь Поляків. В липни 1915 р. перед приходом австро угорських війск адміністратор луцько-житомирської лат. дієцезії вислав обіжнік до лат. священиків, щобм вони лишили ся на місци і не опускали своїх парохій перед приходом австро угорських і німецьких війск. Успіх того зазвну був такий, що ні один з лат. священиків не виїхав, за те православні священики з аніжком двох всі опустили свої становища. Також масово виїмігрувала православна українська людность, за те польська людность майже не рушила ся з місця. Костели по давньому переповнені народом. Суперіор IV. армії і командант польського легіону ще делегували священиків до помічи місцевого духовенства в "душпастирській праці". Пише вкінци згаданий кореспондент: "Церкви стоять пусті. Етадні команди повинозили з них останки незабраної церковної посуди. Деякі церкви пєрєробленє на шпиталі, інші на склади воєнних матеріалів, або навіть на кузні. Раз в рік обіздати тих опущених православних Українців буковинський піп православний, як польвий курат. Ві ношенє польського населеня з давних 10% зросло до 40%". — Успішна суга апітагант для польської і української людности.

— Відносини в Городенці Нам пишуть: Приїхав до Відня д-р Т. Окунєвський з Городенки. Після революції снованв обовязки маршалка повітового і разом з директором української гімназії Антоном Крушельницьким, якого іменовано бурмістром (посадником) Городенки, організував повіт.

В протягу двох місяців по революції під впливом подій на Україні в окупованих полсах українській нардї також з'організував ся. В Городенці українська інтелігенція реституувала українську гімназію (8 клас), Українці завели кооператив по сєдах, взяли судівництво, раду повітсау і раду громадську в свої руки, так що повіало новий житєм. Директор Крушельницький остав ся в Городенці.

— Військовий перегляд на Волині. В містах на Волині власти оповістили т. зв. "Musterung". Тому розпорядковм підлягає вся мужеська людность від 16—50 літ, яка зобовязана ставити ся до робітничих відділів, що будуть ужиті "при ладованню". Вилучені є: учителі, антикарі, біль-

Пам'ятайте про жертви

10.500	на фонд укр. журн. "Дністер"
4.000	на пам'ятник - бл. п. Ярос. Зесоловському

у Львові. "Зем. Гіп. Банк"

Повідомляю Пованану Клієнтелю, що я приготував великий вибір мужських і жіночих футрів, як також гарнітури. — Приму всіх, які мають намір дешево закупити, нехай скоро сю зроблять, бо опісля не буде вибору. — Моделяую і переробляю старі футри на модні фасони, міняю за старі нові, рівнож купую старі і не гарбовані шпори, хчорі і плачу висої ціни. —
 З поважанем **А. КНОПФ,** вул. Кілімьогого ч. 1. (біля Уніон Банку).

ші купити і т. д. Покликані до робіт мають одержувати по 1 К денно та „удержанс“, а родини їх по 30 К. місячної допомоги. Як написано в оповіщенню, з дня 1 жовтня покликані до робіт мають бути увільнені.

— П. Рєстислав Заєцький просить нас зазначити в „Ділі“, що подана недавно вістка, буцім-то він став писарем Центральної Управи У. С. С., є о стільки неправдива, що зараз по одержанню відомости про вибір до Центральної Управи п. Заєцький зрезигнував з вибору і негайно повідомив про се Управу.

ПОМЕРЛИ:
 Соєрон Недільський, директор гімназії в Коломи, шкільний радник, помер — як нам нині телеграфують — 8. с. в. в Бялій. Похорон нині, в суб.ту. Діяльності Покійного присвятимо окрему згадку. В. Й. п.

В обороні людности.

Відень, дня 8 червня 1917.

На просьбу виборців рогатинського повіту вислано до р. Кость Левицький дня 30 липня до президента міністрів, до міністерства внутрішніх справ, до міністерства виживлення і до намісника отсе представлене:

Ц. і к. етатни команда в Бабухові (повіт Рогатин) приказала громадам, положеним на схід від Гнидої Липи, звозити збіжжя прямо з поля на збірні місця, де його будуть молотити машинама і відтак доперва розділювати. Під загрозою кари заборонено везти збіжжя домів, навіть в такій кількості, яка конечна для власних потреб, не зважаючи на се, що населене терпить від давня голод. Такого рода розпорядки ц. і к. етатни команд, які не числять ся з потребами населеня, некорисно впливають на живня і відбудову господарських будівель. бо збіжжя, нагромаджене під голим небом, не мачим прикрити і все може зігнати, коли настають дощі. Сеяння збирають збіжжя не рівночасно а в прогн у кількох тижнів, так що воно зить тим більша небезпека. Дальшою важною обставиною являеть ся порученя ц. і к. етатною командою м. ра, що збіжжя має молотити ся машинама (молотильнями) а відомо кейже, що після того солома не надасть ся до покриття будинків. Отсе слідувало би тим більше мати на увазі, що солома і дачи більшої части будинків наслідком закватированя ушкоджені або зірвані, а не ма иншого матеріалу до покриття знівнених будівель.

З огляду на те, що наведений висше розпорядок етатної команди в Бабухові грозить многим громадам катастрофу і приносить діїмню у шкоду при господарській відбудові краю, підписаний просить о зчєсєне розп.рядку в те дєстрафійні дорозі.

На се представлене відповів намісник граф Гуйт, що передав порішенє отсей справи на чальному кватрунковому відділові німєцької полудневої армії (Quartiermeisterabteilung der deutschen Südarmee), який являеть ся одиною компетентною властю. Намісник відєсть ся, що справа отся буде корисно подягоджєна і запєвнє у своїм письмі до посла д. ра Костя Левицького, що зробить все, що від нього зави сить, щоби оборонити українське населєне Галичини перед дальшими втратами.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

П'ятова сиротина.

Фединський Омел. 5 К: Оніщука Антопа, Боднара Василя пол. шлнт. 411 пол. поч. 380 ден. У. С. С. Мокрого Михайла етат. поч. 276 округ Ковель 9 Р. — Антопа Савича учит. у Володимирі Вол. 5 К (Дн.); учит. Савину Сидорова в Володимирі, учит. Теодору Ліщинську у Володимирі, хор. аж У. С. С. А. Діана в Утигулі на Волині, десяти. У. С. С. Мокрого в Згорнях на Волині, хорунж. У. С. С. Романкова у Львові, — збірка учасників комерсу по Шевченковім святі, уладженім читальнею „Прєсвіта“ в Освенцімі д. 5. серпня 1917. — 40 К. — Войод. Волянський учатєль ц. к. учат. семінарї в Самборі 10 К.

ОПОВІСТКИ.

Неділя, 12. серпня 1917
 Навіт: греко-католики: 10 Н. по С. — римо-католики: 11 Н. по З.

КРІВАВОГО РОКУ

ілюстрований альманах на 1917 рік

ЗЛАДИВ

ЯРОСЛАВ ВЕСОЛОВСЬКИЙ.

230 сторін

55 ілюстрацій.

М'як. вишк.

Більша новела „МАРІЯ“ Василя Стефаника. З посмертної теки „ДВІ ЧЕТИ“ Івана Франка. Подороженого Українця „ПОЕЗИИ“ Кобця О.

ЦІНА з НОРОНИ — порто 20 сот. — поручено 55 сот.

Замовляти:

„НАРОДНА КАНЦЕЛЯРІЯ“ Wien VIII., Josefstädterstrasse 43. I. 8.

Викладаємо оборотно — тільки за готівку.

Завтра: греко-кат. Бядокії. — римо-кат. Іполіта ма.
 Покв. автра: греко-кат. П. Ч. К. — римо-кат. Евасія исп.

До наших Сюзних Сїлон. Взиваємо всі роювані спілки колектно лобдати про те, щоби готівка у людий без проценту не марнувала ся; треба стягати до себе вклади, виплачувати вклади в рамах матораторї (по 100 К на одну книжачку на один місяць) аглядно після спроможности, стягати уділені позички покриваючи в першій мїрі відсотки, які тепер передавнюють ся в часі пять і пів року. Стопу процентозу від вкладок треба зараз обнизити низше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спілкової централї, до Красового Союзу кредитового у Львові (оцянок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Сасвич. 75-Б. 2-10

Висп учениць до дївочої гімназї СС. Василянок відбудуть ся 2. і 3 вересня від 9—12 і 4—6. Вступні іспити до I. клася дня 4. вересня від 8. г., а до клас II—VIII між 5. а 10 вересня. — Іспити позравчі дня 2. вересня. Шкільний рік розпочнеть ся 4 вересня сїднім Богослужєнем о 8. г., на яким мають явити ся усі учениць. — Дирекція. 87 1-3

Комітет для привитаня митрополита Шептицького одержав дотепер 798 воєнних свідан, з яких 543 призначєно до памятникя для Архипастиря а прочі для воєнного музейя. В збірці найдліпше з бражено жате Україншія переселєнця, У. С. Стрільшія і відраженє Волині з малими недостачама. За те Галичина та Буковина вимагають ще більшого доповненя. Комітет просить тому о дальшу присилку свідан таког амїсту: картини з часів наїзду, розвалини міст, сіл, церков та домів, побєвншія, тямчєсові каплиці і схоронища людськє, жите, виселєнцїв, воєнні обєди, богослужєня, свята-звнги, витана достойникя, у раїнські воєнні комітєти, захисти, жовнірські кладовища, з жита україні, поляв та вєвалї все, що дотикає Україншія а вєжє ся з вїною. Знімки ненякєсєн., з озачєнем змєсту й дати слати до 20. серпня с. р. на руки п. Мирона Федусєвича у Львові, Листопада 20. І. Проволоку висилки прєсмімо зголоситє. — Такжє знімки приймаєть ся й для воєнного музейя. Виказ осіб, що жертвовали знімки, подамо разом по замкнєню збірки.

Оголошення.

ПОЧЕНЄ НІГ

усував певно спеціальній пудє „Сєво“, пакег за 1-20 К. На провїдєню висилаєть тїльки на попереднє надїсланєм належностє 1 40 с. на порто. — Однєчасно асустєсєно **S. FEDER,** — Львів, Сиротинська ч. 7. 70 7-30

Інститут дєнтєстично-технїчний Файнтуха, аєсп. сєсп. 3. Мая 1. отворєнє і приймає особисто Зуба без відєсєнєя, без болє і зважєнєя корєня. Цїна прєстуднї. Незажожєнї і вєсєнових угладнєнєтє ся. XVI-1

Пошукую рутиннової учительни, есенуально учтєля на цїлий рік до наук грєох дїчат I, II і V кл. народнїх, лєк пїлє удєржєнї добрий гонорєр пїєдєя оцєня. о. Махєлає Шарїнєвич, парох, Буцє, почта і стація вєсєля. 88 1-5

Льоси на рати продаємо в правом гри по вложєню першої сати. На льоси уділюємо пожиток платнєх і місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в справах банкових Нови льоси Австр. Черв. Хрєста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом **БАНКОВИЙ ДІМ ШИЦІ ХАСС** у Львові, пл. Марїїська 7. VIII 4-7

Пошукую соліцитатора

адвокатського, аглядно мюданта. Зголошенї приймає: Д. р. Ардан, адвокат в Любєчє. 83 2-3

О. В. Кочило, парох Лукового, о. Лїсє, потребує О. учтєля (кн) до учєнєв II. і III кл школи нормальної на цїлий рік. 84 2-6

Дїяна, українка, котрабїя приваєн хор, безжєнного, 4 мїс. би і тут прєстєта — гєдєно сєчас. — о. Ст. Сороковська, парох Краєє ад Сєв. І. р. Хрєст. 85 2-3

Офіцир

в єтатї єсєнєнєку, лїт 28, а рїзкою пенсїєю околє 4500 к. рон, бажєє знанєчєтє єнє сїни в цїлєм яєтраємо-цїлєнї в італєїсєнємо Українєко в дїтах від 16 до 28, а нєхотєно до наук вїї робота, єєє стєтуально музикальної. Рїчє трактєє ся пїєважєно. Фотографїя прїєдєлєтє. Дєскрє-цїє за єєнєчє. На званєчєя не відповїдаєє ся. Ласєвалї пїсьмєя слєжєтє на адрєсєу: „Fiat“, poste rest., Турка ад Стрїб. 87 2-2

Ученики

знай дуть приїмєнєє в хатї уряднїсєя укр. інєтїтуції в єєрєдєїсєнєю. Родитєльєка оцїка і догляд. — Частє залплати за єтєнєцїю в натуралїях. — Зголошенєя до Адмїнїстрації „Дїла“ від В. К. 7-7

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ, вулиця Коцюшкин ч. 3.

Прїймає і вїдєлєчєє щаднїчїє вїдєлєчєє щаднїчїє в годєвнєх урядєвнєх. Вкєлєдкє опрєдєлєтєноу на 4% почнєнєчєнє вїсє від єлїдуєного днєя по днєя вложєнєя аж до єлїсєднєного днєя прєдєд двєма вїдєлєчєнєя. **ВКЛАДКИ** в „Руської Щаднїцї“ можєна єкєлєдєтє особисто в катї товариєствєя, почтєвоїєя рєєрєкалєма, грєє єнєнїє лїєтєлєчє, чєлєма почтєвоїє Щаднїчїєя, яє Дирєкція Щаднїцїє на жєднєє бєлєїєтєноу дєстєрєчєнє, і в фїлїях банку австрє-угрєрєського на рєхєунок „Руської Щаднїцї“.

Удєлєє пощєчєк: а) гїпотєчєх платнїєх нїєрїєчнїєма амортєлїєнїєма рїтєлєма на прєтєг лїт 10—45 пїєслє вїбору пощєчєного; б) на дєлєбарїє ефєкція, в) на єєє єнєтє вєсїлєя. Справа пощєчєк до- лєгєдєчєє можєно єкєрєо.

Посрєдєчєчєє у вїдєлєчуєноу пощєчєк в Гал. Воєннїєм Завєдєєноу єрєдєтєнїєя в Краковї.

Вєсєнїєх Інформация і другєя удєлєчєя канцєларїє „Руської Щаднїцї“ вул. Коцюшкїє Народнїє Дїє, і пов щаднєно бєлєкорисно в годєвнєх урядєвнєх від 9-11 год. прєвїє недєлєя і угрєдєлєєчєє єлєтє.

Пїєслє §. 14 уєтєлєя „Руської Щаднїцї“, кєтєрєдєжєнєє чєрєз ц. к. мїнїєтєрєстєо внутрїшнїєх єрєрєв вїдєлєчєє в товєрїєствї „Руської Щаднїцї“ в Пєрємїєшлїє надєлєтєє єє до льосєнїєх вуїлїєрїєнїєх, фєдєрєлїєнїєх і т. п. нєхїтєлєнїє, маєє отжє „Руської Щаднїцї“ вуїлїєрїєру обєєпєку. III. 62-7